

ΤΡΑΠΕΖΑ
ΤΗΣ
ΕΛΛΑΔΟΣ

Αποθήκη Χρηματικού - Θησαυροφυλάκιο
(ΚΕΝΤΡΟ ΔΙΑΚΙΝΗΣΗΣ ΧΡΗΜΑΤΙΚΟΥ)

ΠΡΟΔΡΟΜΟΣ ΝΙΚΗΦΟΡΙΔΗΣ - ΜΠΕΡΝΑΡ ΚΟΥΟΜΟ

Transparencies and Opacities | A new treasure box for the Bank of Greece opacity

In 2001, the Bank of Greece was faced with the need to improve its built infrastructure. Therefore, the Bank moved on constructing a new building in Athens in order to cover the Processing and Transfer needs. Similarly, in Thessaloniki, there was the need for a building dedicated for storage, processing and money transfers to the other branches of the Bank, to other banks and Public Administration offices throughout northern Greece. The building needed to be unique, complex and equipped with high-tech security systems. The study began in 2001 and lasted until 2006, while its construction finished in September 2009.

The building is located in Pylaia municipality, in the east Thessaloniki, on a 30 acres plot. The wider area is developing, where one typically finds commercial uses, office buildings, manufacturing plants and research and technology institutes.

Ένα νέο θησαυροφυλάκιο για την Τράπεζα της Ελλάδος

Το 2001, η Τράπεζα της Ελλάδος, με τη συμμετοχή της στο Ευρωσύστημα, αντιμετώπισε την ανάγκη βελτίωσης των κτιριακών της υποδομών. Προχώρησε στην κατασκευή ενός νέου κτιρίου για να εξυπηρετήσει τις ανάγκες Επεξεργασίας και Διακίνησης Χρηματικού στην Αττική. Αντίστοιχα, στη Θεσσαλονίκη, υπήρξε η ανάγκη μελέτης ενός κτιρίου προορισμένου για τη φύλαξη, επεξεργασία και διακίνηση χρηματικού προς άλλα Καταστήματα της Τράπεζας της Ελλάδας, τις Τράπεζες και τις υπηρεσίες του Δημοσίου και των Δημόσιων Οργανισμών της Βόρειας Ελλάδας, κτιρίου ιδιαίτερου, σύνθετου, εφοδιασμένου με πολύ εξελιγμένα συστήματα ασφαλείας. Η μελέτη του διήρκεσε από το 2001 ως το 2006, ενώ η κατασκευή του ολοκληρώθηκε το Σεπτέμβριο του 2009.

Το κτίριο χωροθετείται στην ανατολική πλευρά της Θεσσαλονίκης, σ' ένα οικόπεδο 30 στρεμμάτων. Ανήκει στην ανατολική περιαστική ζώνη της πόλης, στα όρια του Δήμου Πυλαίας, σε μια περιοχή αναπτυσσόμενη, όπου συναντώνται κυρίως χρήσεις εμπορίου, γραφείων επιχειρήσεων, βιοτεχνιών, ερευνητικών και τεχνολογικών ιδρυμάτων. Το οικόπεδο είναι εύκολα προσβάσιμο, καθώς βρίσκεται κοντά στην περιφερειακή οδό της πόλης, αλλά και στο αεροδρόμιο. Πρόκειται για σημαντικό του πλεονέκτημα, λόγω της αναμενόμενης μεγάλης έκτασης των δραστηριοτήτων του.

Ο ι σ τ ό χ ο ι τ η ς σ ύ ν θ ε σ η ς

Ο φορέας του έργου, δηλαδή η Τράπεζα της Ελλάδος, οι ειδικές προδιαγραφές του κτιρίου, καθώς επίσης και η συνύπαρξη του φυσικού στοιχείου με τις αναγκαίες κατασκευές, καθόρισαν τους άξονες της συνθετικής σκέψης. Πρωταρχικός στόχος της σύνθεσης ήταν να συμφιλώσκει τις υψηλές απαιτήσεις ασφαλείας και τις ιδιότυπες λειτουργικές ανάγκες με μια αρχιτεκτονική ενιαία, που αποπνέει κύρος, ενώ συγχρόνως περιέχει τις αναγκαίες ποιότητες άνεσης ενός χώρου εργασίας, καθώς και όλες τις απαραίτητες δυνατότητες οριζόντιας και κατακόρυφης κίνησης

που παίζουν θεμελιώδη λειτουργικό ρόλο. Ο δεύτερος στόχος, με δεδομένη την ευρύτητα, του οικοπέδου και τη θέση του στη είσοδο της πόλης, σε έδαφος με ελαφρά κλίση που προσφέρει μια οπτική σχέση με τον κόλπο της Θεσσαλονίκης, ήταν η ένταξη στους συνθετικούς συλλογισμούς των κλιματικών απαιτήσεων, των ποιοτήτων του φυσικού περιβάλλοντος (όπως η θέα) και της χλωρίδας της περιοχής. Ιδιαίτερα ως προς το τελευταίο, σκοπός είναι η δημιουργία ενός κήπου στον περιβάλλοντα χώρο του κτιρίου, ο οποίος, καθώς θα αναπτύσσεται μέσα στο χρόνο, θα αφομοιώνεται στη φυσική τάση εξέλιξης της βλάστησης της περιοχής.

Οι λειτουργίες του κτιρίου

Το λειτουργικό πρόγραμμα προβλέπει τη δημιουργία ενός κεντρικού κτιρίου συνολικής επιφάνειας 6000τμ, κι ενός δεύτερου συνοδευτικού κτιρίου, σε άμεση σχέση με τον περίβολο του συγκροτήματος και προορισμένου για την επιτήρηση και τον έλεγχο της πρόσβασης. Ανάμεσά τους βρίσκεται ένα μικρό κτίριο στάθμευσης, κατά ένα μέρος του βυθισμένο στη γη και σε άμεση λειτουργική σχέση με το κεντρικό κτίριο. Την καρδιά του κεντρικού κτιρίου αποτελούν τα θησαυροφυλάκιά του. Κι όλο του το λειτουργικό πρόγραμμα στρέφεται προς αυτά.

παρακολουθώντας τις διαδικασίες επεξεργασίας των χρηματικών αποθεμάτων. Χώροι γραφείων κι εξυπηρέτησης των εργαζομένων, καταμέτρησης, επεξεργασίας και συσκευασίας χαρτονομισμάτων και κερμάτων, χώροι προετοιμασίας, φόρτωσης κι εκφόρτωσης χρηματαποστολών, χώροι ελέγχου, ασφάλειας κι εκτεταμένοι χώροι ηλεκτρομηχανολογικών εγκαταστάσεων, διανέμονται στα τέσσερα επίπεδα του κτιρίου. Κι ένας ευρύς κεντρικός διάδρομος εξυπηρέτησης τους συνδέει, χώρος σημαντικός γιατί αφηγείται την ακολουθία των λειτουργιών κατά μήκος και κατακόρυφα, ως τον τελικό τους προορισμό.

Το κεντρικό κτίριο δεν υποδέχεται κοινό. Αποτελεί μόνο το χώρο εργασίας 60 ατόμων. Παρόλα αυτά, διαμορφώνει την είσοδό του μ' ένα λεξιλόγιο δημόσιου χώρου. Μια πλατεία, εν μέρει στεγασμένη κάτω από μια διάτρητη υπερκατασκευή που διατρέχει το κτίριο και σε μεγάλο ύψος, ένας ενδιάμεσος χώρος μεγάλης κλίμακας, που μοιάζει ταυτόχρονα εντός κι εκτός του σώματος του κτιρίου και δίνει στο βλέμμα δύο ισχυρές δυνατότητες: προς τη θάλασσα και προς την πρόσοψη της εισόδου. Υποδέχεται, προετοιμάζει κι επιβάλλει έναν ήπιο ρυθμό προσέγγισης. Η πρόσοψη της εισόδου υποχωρεί και συστρέφεται για να ενταχθεί στο σχήμα υποδοχής. Εκεί, στο πρώτο μέρος του κτιρίου, χωροθετείται και η πρώτη ενότητα λειτουργιών, εκείνη των γραφείων. Κατόπιν, ο κεντρικός διάδρομος παραλαμβάνει τις κινήσεις και οδηγεί προς τους διαφορετικούς χώρους επεξεργασίας των χρημάτων. Από εδώ

και πέρα οι πορείες είναι αυστηρά ελεγχόμενες για λόγους ασφαλείας. Το κτίριο αρχίζει να γίνεται όλο και πιο εσωστρεφές, φτάνοντας ως τον κλειστό πυρήνα του, τα θησαυροφυλάκια. Καθώς εξελίσσεται λοιπόν, αλλάζει: από την εξωστρέφεια στην εσωστρέφεια, από το δημόσιο στο ιδιωτικό. Από μια πλατεία σε μια κρύπτη.

Η σχέση με το έδαφος
Στο ισόγειο του κεντρικού κτιρίου οι διαφορετικές λειτουργίες κατανέμονται κατά μήκος και εκατέρωθεν ενός κεντρικού εσωτερικού διαδρόμου εξυπηρέτησης, ύψιστης ασφαλείας, όπου προορίζονται να κυκλοφορούν μηχανήματα που μεταφέρουν παλέτες και τον διαπερνούν δίκτυα. Γύρω του αρθρώνονται μ' ένα σύστημα ασυνχές, όγκοι που στεγάζουν τις επιμέρους λειτουργίες. Συνθέτουν έτσι ένα περίγραμμα κτιρίου με επάλληλες προεξοχές και εσοχές, που ευνοούν την εναλλαγή χώρων εργασίας και πράσινων χώρων, επιτρέπουν τη χρήση του φυσικού φωτός ως συστήματος φωτισμού του κεντρικού αυτού δρόμου εξυπηρέτησης, τη διευθέτηση των διαφανειών ανάμεσα στους μονολιθικούς όγκους και την προσφορά στους χώρους εργασίας που συνδέονται απ' ευθείας με το διάδρομο, μιας σχέσης αδιάλειπτης εγγύτητας με τον κήπο. Όπως οι διαφάνειες ανάμεσα στους όγκους προσφέρουν οπτικές προς τους εξωτερικούς χώρους, έτσι και η εκεί παρουσία του φυσικού ως συμπληρωματικού του δομημένου εξασφαλίζει τις συνέχειες του φυσικού τοπίου, διηθώντας το μέσα από τα διάκενα μεταξύ των επιμέρους κτιρίων.

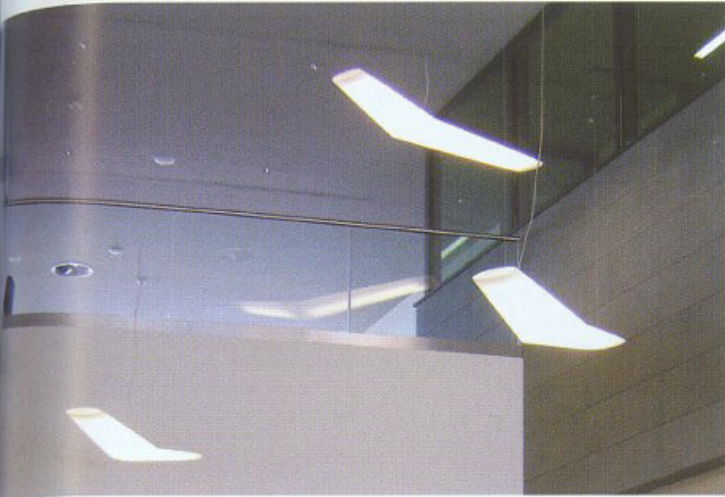

Τ Α Υ Τ Ο Τ Η Τ Α Τ Ο Υ Ε Ρ Γ Ο Υ

Αρχιτεκτονική Μελέτη
 Πρόδρομος Νικηφορίδης,
 Μπερνάρ Κουόμο
 Τεχνική Υπηρεσία Τράπεζας της Ελλάδος
 Εμμανουήλ Δαλακλής,
 Παναγιώτης Παναγάκης
 Συνεργάτες
 Η. Δόβα, Δ. Παυλοπούλου,
 Β. Παπασπύρου,
 Σ. Μαυρογιαννάκη, Σ. Νικολακάκη,
 Θ. Βαλσάμη
 Κρίστα Λήβεν - Αντωνίου
 (Σύμβουλος Κηποτεχνίας)
 Θεόδωρος Τιμαγένης
 (Σύμβουλος Ακουστικής)
 Στατική Μελέτη
 Ιάκωβος Λαβασάς, Μαρία Στεφανούρη,
 Παντελής Ζέρβας, Γεώργιος Νικολαΐδης
 Λαμπρινή Δέδα (συνεργάτης)
 Τεχνική Υπηρεσία Τράπεζας της Ελλάδος
 Νίκος Βροντίσης,

Γεράσιμος Παπαδάτος
 Ηλεκτρομηχανολογική Μελέτη
 Δημήτριος Μπόζης,
 Παναγιώτης Κικίδης,
 Γεράσιμος Καμπίσης
 Τεχνική Υπηρεσία Τράπεζας της Ελλάδος
 Κώστας Δημητρακόπουλος
 Κωνσταντίνος Γρηγορόπουλος
 Ανάδοχος Κατασκευαστής
ΔΟΜΟΤΕΧΝΙΚΗ Α.Ε
 Διευθυντής Έργου:
 Ευθύμιος Α. Αλεξόπουλος
 Τεχνικός Διευθυντής:
 Παντελής Γιαννουλίδης
 Εργασιάρχη:
 Ασπασία Καρρά
 Υπεύθυνος Έργων Η/Μ:
 Λάμπρος Γιαννακόπουλος
 Υπεύθυνος Έργων Υποδομών και
 Τοπογραφικών:
 Κωσταντία Κακαρίμπα

Έργα Πολιτικού Μηχανικού:
 Ιωάννης Χαραυγής
 Έργα Ηλεκτρολογικά:
 Χρήστος Δημητριάδης
 Έργα Εσωτερικών Διαρρυθμίσεων:
 Αναστάσιος Παπανικολάου,
 Ευαγγελία Δελίδου
 Τεχνικός Υπεύθυνος Έργου
ΔΕΚΑΘΛΟΝ Α.Ε.
 Γενικός Συντονισμός:
 Χρήστος Κούρτης
 Συντονιστής-Υπεύθυνος Οικοδομικών:
 Δημήτρης Παπάζογλου
 Α-Μ επί τόπου του έργου:
 Στέλλα Αφεντοπούλου
 Π-Μ επί τόπου του έργου:
 Χρήστος Παπάζογλου
 Υπεύθυνος Η/Μ:
 Σ. Κολοκοντές
 Υπεύθυνος Η/Μ επί τόπου του έργου:
 GMP Παναγιώτης Μορφίδης

Τ ο τ ε χ ν η τ ό κ α ι τ ο φ υ σ ι κ ό

Ο δομημένος χώρος χαρακτηρίζεται από ένα βαθμό διαφάνειας, τη λιτότητα των γραμμών του, τη μονοχρωμία, όπως μαρτυρά η θεληματική επιλογή ενός κυρίαρχου γκριζου, που πραγματοποιείται με υλικά φυσικά όπως η πέτρα στην όψη, ο τιτανιούχος ψευδάργυρος και το εμφανές σκυρόδεμα.

Αλλά και από το ίδιο το έδαφος, ακαλλιέργητο εδώ και χρόνια, αποφασιστικά διατηρήθηκε ο πιο άγονος χαρακτήρας του στο ανώτερο του μέρος, ο πιο ελώδης στο κατώτερο, όταν κατακλύζεται στη διαδοχή των εποχών από σπόρους που ταξιδεύοντας χρωματίζουν τη γη. Μόνο εμπλουτίστηκε με είδη φυτών που απαντούν σε τρία απαραίτητα κριτήρια: το πρώτο ήταν η αναζήτηση των ειδών να αντλήσει από τη μεγάλη ποικιλία της ελληνικής χλωρίδας, το δεύτερο ήταν οι ελάχιστες δυνατές απαιτήσεις νερού και το τρίτο η τήρηση της προδιαγραφής ασφαλείας που η Τράπεζα της Ελλάδος έθεσε για φυτά που το ύψος τους δεν θα ξεπερνά τα 30εκ, ώστε να διευκολύνεται η επιτήρηση του χώρου. Ο κήπος δεν θα είναι δημόσιος, καθώς βρίσκεται εντός της περιμέτρου ασφαλείας. Μόνη η κλίση του εδάφους τον καθιστά αντιληπτό από το δρόμο και τους χώρους εργασίας. Συντηρεί όμως τη μνήμη ενός τόπου, στο εξής καταδικασμένου στην κερδοσκοπία και σε μια φρενήρη αστικοποίηση.

Η σ χ έ σ η μ ε τ ο ν ο υ ρ α ν ό

Η υπερκατασκευή του κτιρίου είναι το αναγκαίο αρχιτεκτονικό στοιχείο που εξασφαλίζει μια ενιαία ανάγνωσή του. Αέρινη καθώς είναι, επιτρέπει στο φυσικό να διεισδύσει. Εδώ, ο ουρανός και το κενό συμμετέχουν στην ογκοπλασία.

Ο ι κ ή π ο ι τ ω ν δ ω μ ά τ ω ν

Μέσα στη λογική της ταυτόχρονης παρουσίας και άρθρωσης φυσικού και δομημένου εντάσσεται η πρόταση κατασκευής κήπων στα δώματα των κτιρίων. Είναι προεκτάσεις του κήπου που διαμορφώνεται γύρω από τα κτίρια, διεισδύσεις του στο σώμα της κατασκευής και στους χώρους ζωής εντός της. Τα δώματα των όγκων του κεντρικού κτιρίου είναι ορατά τόσο από τους χώρους εργασίας του ορόφου, όσο και από τον ευρύτερο περιβάλλοντα χώρο της περιοχής λόγω κλίσεων. Από την άλλη,

το δώμα του κτιρίου στάθμευσης, κατά ένα μέρος του βυθισμένο στη γη, γίνεται αντιληπτό ως προέκταση των διαμορφώσεων του περιβάλλοντος χώρου. Ο κήπος των δωματίων βελτιώνει σημαντικά τις συνθήκες θερμικής άνεσης μέσα στο κτίριο. Βοηθά στη θερμική προστασία και το δροσισμό του, καθώς και στην προστασία του από την έντονη καλοκαιρινή ακτινοβολία και την υπερθέρμανση, μειώνει δηλαδή τις θερμικές ανταλλαγές του με το περιβάλλον. Ο τύπος φύτευσης είναι ο εκτατικός. Πρόκειται μάλιστα για το μεγαλύτερο δώμα εκτατικού τύπου στην Ελλάδα. Κι εδώ τα κριτήρια επιλογής των φυτεύσεων είναι εκείνα που ακολουθήθηκαν στον περιβάλλοντα χώρο: φυτά εδαφοκάλυψης, χαμηλά και ποώδη, που χρειάζονται ελάχιστη συντήρηση, είναι ανθεκτικά στην ξηρασία και αναβλαστάνουν εύκολα.

Η π έ μ π τ η ό ψ η

Η πέμπτη όψη του κτιρίου, η όψη του δώματός του δηλαδή, εκείνη που στρέφεται προς τον ουρανό, είναι συνθετικά ισοδύναμη με τις άλλες του όψεις. Είναι ιδιαίτερη, καθώς εκείνη κυρίως επιτρέπει εισχωρήσεις του ουρανού στο εσωτερικό του κτιρίου, την πλατεία και το έδαφος. Συγχρόνως στεγάζει, σκιάζει. Περιέχει εναλλαγές επιπέδων, κενών και πλήρων, υλικών, φωτοσκιάσεων. Διαντιδρώντας με το φως, αποκτά βάθος. Καλύπτεται από τιτανιούχο ψευδάργυρο, σκυρόδεμα και χώμα. Εδώ το κτίριο αντιμετωπίζεται ως ένα στερεό στο χώρο, που συμπλέκεται με τη φύση, το έδαφος και τον ουρανό.

Ε π ί λ ο γ ο ς

Ένα κτίριο πλάθεται στη φαντασία κατά τη διάρκεια του σχεδιασμού μέσα από σχέσεις: με το έδαφος, τη φύση, τον ουρανό, το φως, σχέσεις όγκων, επιφανειών, υλικών, χρωμάτων. Αλλά και μέσα από διαγραμματικές λειτουργικές σχέσεις. Μέσα από σενάρια κατοίκησης που προσπαθούν να είναι όσο το δυνατό ρεαλιστικά, αλλά και να ανταποκριθούν σε πιθανές εκτροπές.

Πάντα όμως αποκαλύπτεται πραγματικά μόνο όταν γίνει μέρος της πραγματικής μας ζωής, μέσα στο χρόνο. Τότε μοιάζει να αναδημιουργείται, να εμπλουτίζεται, να προεκτείνεται, καθώς γίνεται μέρος της καθημερινής μας εμπειρίας, τότε μας εκπλήσσει απρόσμενα...••